

Gıda güvenliği, insan sağlığı ve tarımda pestisit kullanımının yasaklanması ayrılmaz bir şekilde bağlantılıdır. İnsan sağlığı ve çevre açısından tehlike oluşturan pestisitlerin tarımsal üretimde yasaklanması amacıyla “Veteriner Hizmetleri ve Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi” gerekçesi ile birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim. 10.03.2020

Dr. Rıdvan Turan
Mersin Milletvekili

GENEL GEREKÇE

1940 ile 1970 yılları arası endüstriyel tarımın gelişmesiyle birlikte dünyada tarımsal üretimde artış görülmüştür. Bu dönemde tarımsal üretimde araştırma, geliştirme ve yatırımları yönlendirme gibi uygulamalarla modern tarımsal biyoteknolojinin egemen olmasına “yeşil devrim” adı verilmiştir. Bu dönemi “yeşil devrim” olarak tanımlanmasının temel sebebi, tarımsal üretimde hastalık ve bitkilere zarar verdiği düşünülen böcek ve bakterilere karşı geliştirilen kimyasalların kullanımıyla yüksek verimli bitkisel ürünlerin üretilmesidir.

Tarımsal üretimde kullanılan kimyasal gübreler ve kimyasal ilaçlar “yeşil devrim” adıyla tarımsal üretimde artışı sağlarken aynı zamanda 1980 sonrası neoliberal politikalara paralel olarak büyük sermaye birikimine neden olmuştur. Öyle ki bu sermaye birikimini elinde bulunduran birkaç tane uluslararası şirket tarımı tekeline alarak adeta tarımsal üretimi yönlendirmekte ve ciddi miktarlarda kâr elde etmektedir. Uluslararası şirketlerin kâr marjının önemli bir kısmını oluşturan ürünlerden biri tarımsal üretimde kullanılan kimyasal ilaçlardır.

“Yeşil devrim” her ne kadar 1970’lerde tarımsal üretimde verimliliği artırmış olsa da uluslararası şirketlerin kimyasal ilaçlardan elde ettiği kâr ile birlikte düşünülmesi gerekmektedir. Çünkü bir zamanlar tarımsal üretimi artıran kimyasal ilaçlar artık insanların sofrasında zehir olarak görülmektedir. Günümüzde uluslararası tarım tekelleri ve şirketlerinin egemenliğine karşı pek çok sivil toplum örgütü tarımsal üretimde kullanılan ilaçları insan ve doğa sağlığı açısından tehdit oluşturan zehir olarak görmektedir. İnsan ve doğa sağlığı açısından tehdit oluşturan zehirlere karşı sadece sivil toplum örgütleri değil aynı zamanda pek çok gelişmiş ülkede tarım zehirlerini yasaklamıştır. Ancak Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerde hala yaygın olarak kullanılmaktadır.

Tarımsal üretimde kimyasal ilaçların yaygın kullanımına karşı verilen mücadele ve yasakların başında pestisitler yer almaktadır. Pestisitler, tarımsal üretimde bitkiler için zararlı olarak kabul

TBMM KANUNLARI VE KARARLARI BÖLÜMÜ	
Tali Komisyon	Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler
Esas Komisyon	Tarım, Orman ve Köylere
Tarih:	13 Mart 2020
Esas No:	2/2706

TBMM KANUNLAR VE KARARLAR BÖLÜMÜ
10 Mart 2020
Numara:

TBMM GELEN EVRAK
10 Mart 2020
No: 632621
EBYS'ye AKTARILMIŞTIR

edilen böcek, kemirgen ve mantar gibi yaşam formlarını öldürmek, püskürtmek veya kontrol etmek için kullanılan kimyasal bileşiklerdir. Dünya çapında pestisitler insanlar için potansiyel toksit olmakla birlikte bir insanın maruz kaldığı miktar ve yollara bağlı olarak kronik hastalıklara neden olabilir. Uluslararası ticarete tarımsal ürünlerde kullanım için yetkilendirilmiş pestisitler başta kansere neden olmakla birlikte üreme, hormonal ve nörolojik sistem üzerinde olumsuz etkilere yol açmaktadır. İnsan sağlığı açısından pestisitlere maruz kalma, tarım işçileri ve tarımsal üretimin yapıldığı bölgedeki yaşayan insanlarda görüldükçe, en sık maruz kalma pestisit kullanımı sonrası gıdalarda toksit kalıntı bırakmasıdır. Gıdalarda ve sularda kalıntı bırakması muhtemel yüzlerce pestisit çeşidi vardır. Ancak Dünya Sağlık Örgütü tarafından “son derece tehlikeli”, yüksek seviyede tehlikeli” ve muhtemel kanserojen” olarak görülen ve tarımda kullanılan on üç etken madde (Difenacoum, ethoprophos, cyfluthrin, beta-cyfluthrin, zeta-cypermethrin, fenamiphos, formetanate X formetanate hydrochloride, methiocarb, methomyl, tefluthrin, zinc phosphide, glyphosate, malathion) hem insan sağlığı hem de çevre sağlığı açısından tehlike oluşturmaktadır. Dünya Sağlık Örgütü’nün 2018 verilerine göre gündelik hayatımızda kullanılan içinde pestisitlerinde olduğu kimyasal bileşiklere maruz kalma nedeniyle yaklaşık 1,6 milyon insan yaşamının sonlandığı ve 45 milyon insanda sakatlık ve çeşitli hastalıklara neden olduğu tahmin edilmektedir.

Yeterli düzeyde güvenli ve besleyici gıdalara erişim, yaşamın devamı ve insan sağlığını iyileştirmek için kilit bir konuyken, gıdaların pestisit kalıntılarından arındırılması ve tarımsal üretimde tehlikeli olarak görülen on üç etken madde içeren pestisitlerin yasaklanması önemli bir sorumluluktur.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1 —5996 sayılı kanun kapsamında, Tarımsal üretimde kullanılan ve insan ve çevre sağlığı açısından tehlike oluşturan pestisitlerin yasaklanmasıyla gıda güvenliğini sağlamak amaçlanmaktadır.

MADDE 2- Yürürlük maddesidir.

MADDE 3- Yürütme maddesidir.

VETERİNER HİZMETLERİ, BİTKİ SAĞLIĞI, GIDA VE YEM KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 11/6/2010 tarihli ve 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununun 21 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(8) Tarımsal üretimde pestisit kullanılması yasaktır.”

MADDE 2- 5996 sayılı Kanunun 40’ıncı maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiş ve diğer bentler buna göre teselsül ettirilmiştir.

“f) 21 inci maddenin sekizinci fıkrasına aykırı hareket edenlere on bin Türk lirası idarî para cezası verilir.”

MADDE 3- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.